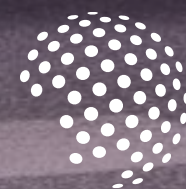

Del 1

Trä vs betong

Sveafastigheter

PLANT

Studien delas in i fem delar

Del 1: Nulägesanalys över miljöpåverkan och biodiversitet i trä och betongstommar (rapportförfattare: Plant)

Del 2: Metodutveckling om biodiversitet samt fördjupningsstudie (rapportförfattare: IVL Svenska Miljöinstitutet)

Del 3: Hur skiljer sig arbetsmiljön på de bägge byggarbetsplatserna?

Del 4: Uppföljning av de två husen - vad blev de faktiska utsläppen?

Del 5: Hur skiljer sig hyresgästernas trivsel i de bägge husen?

Biodiversitet i LCA: mångfald i dubbel bemärkelse

Ulrika Engström Palme

2025-08-29

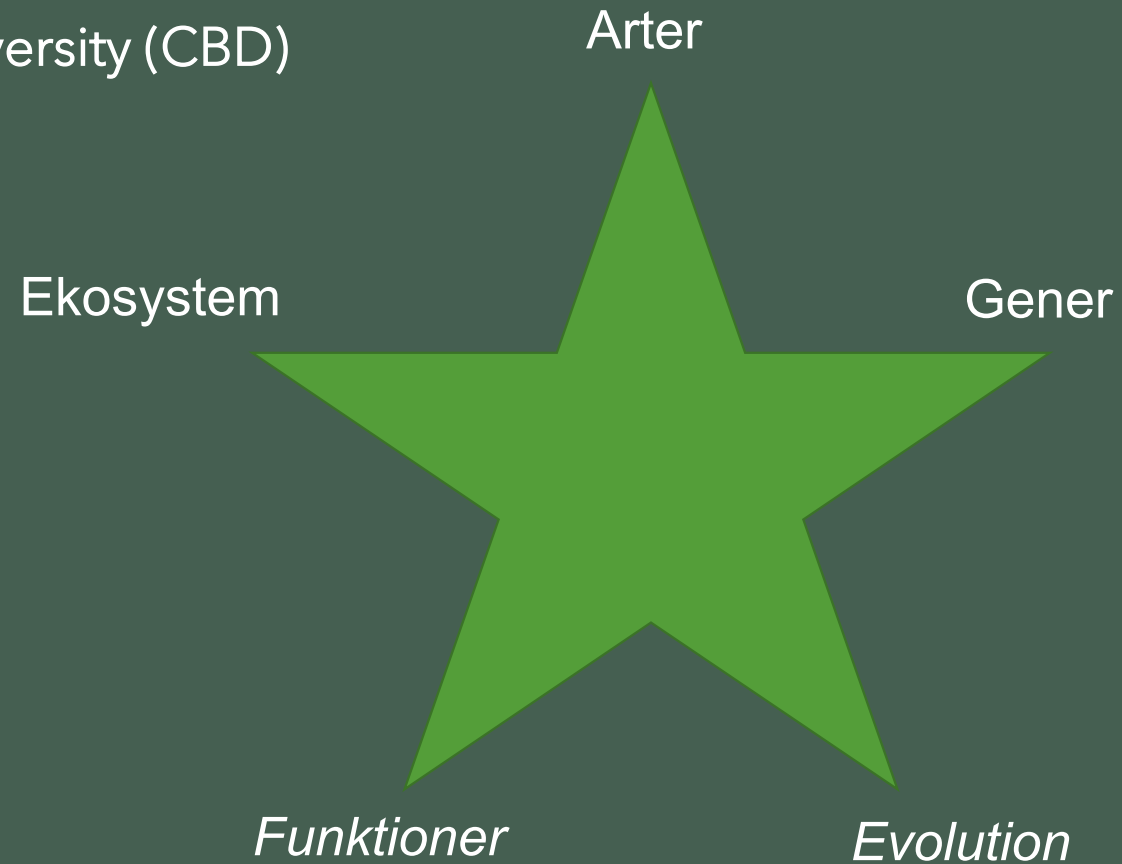
*Karlstads universitet &
Chalmers tekniska högskola*

BIODIVERSITET

Convention of Biological Diversity (CBD)

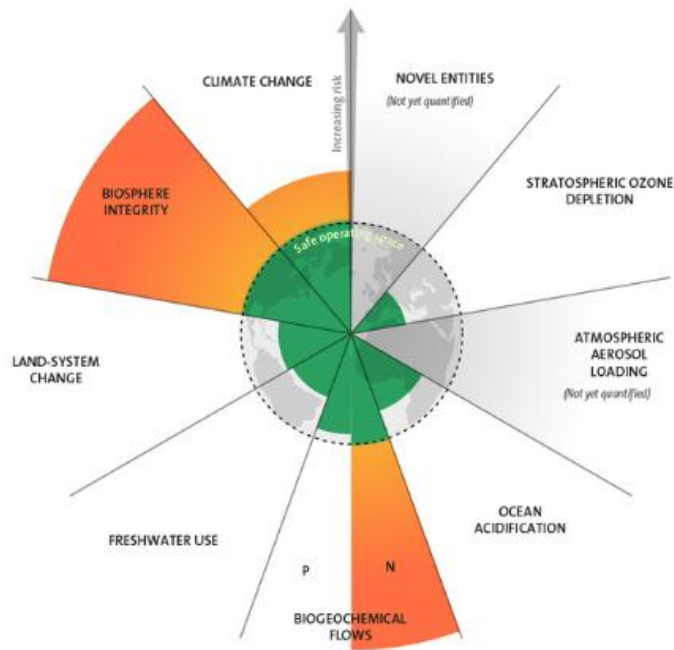
- Gener
- Arter
- Ekosystem
- *Funktioner*
- *Evolution*

From A hidden universe by A. Antonelli

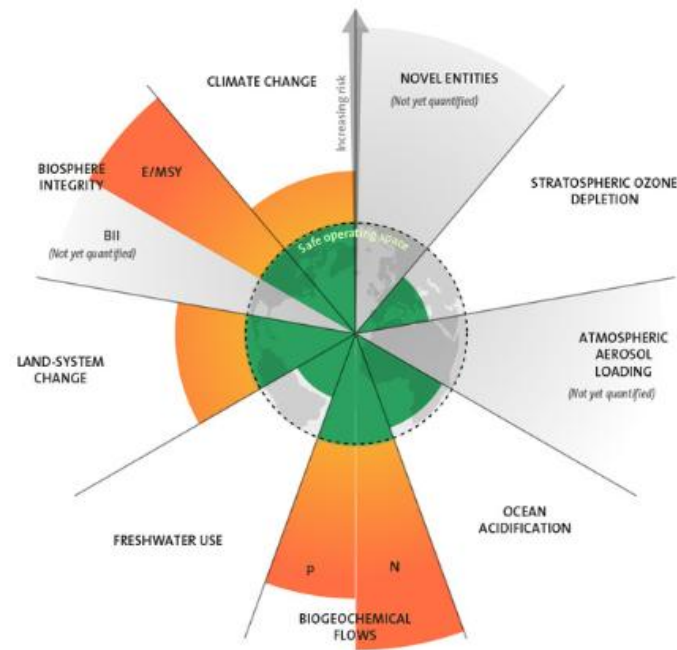
PLANETÄRA GRÄNSER

2009

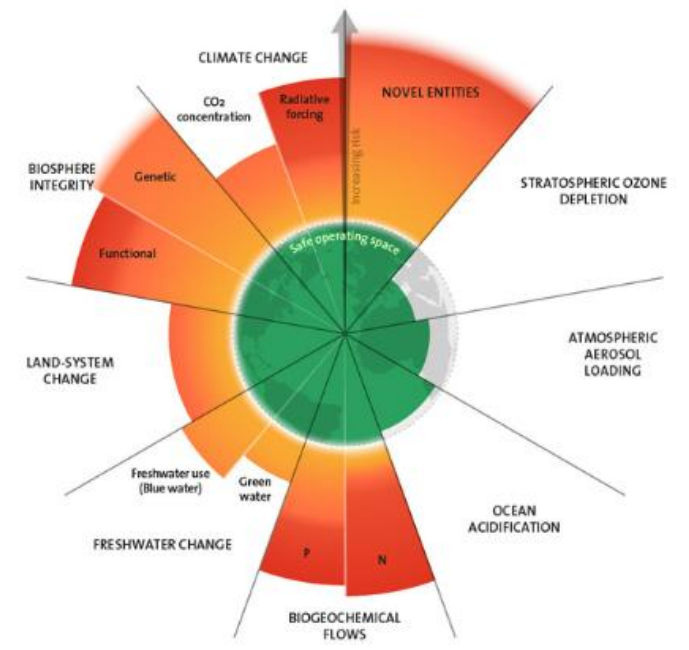
7 boundaries assessed,
3 crossed

2015

7 boundaries assessed,
4 crossed

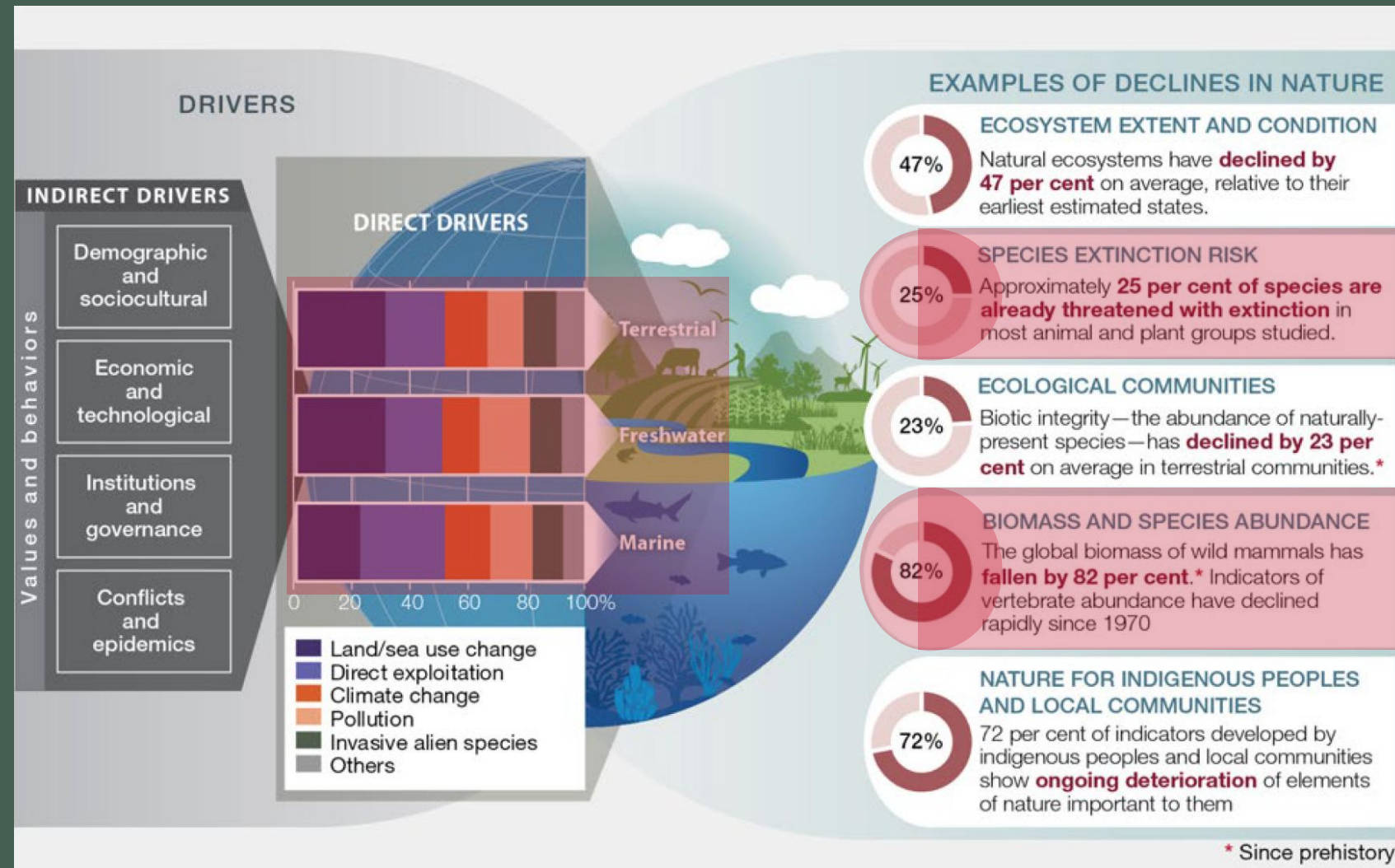
2023

9 boundaries assessed,
6 crossed

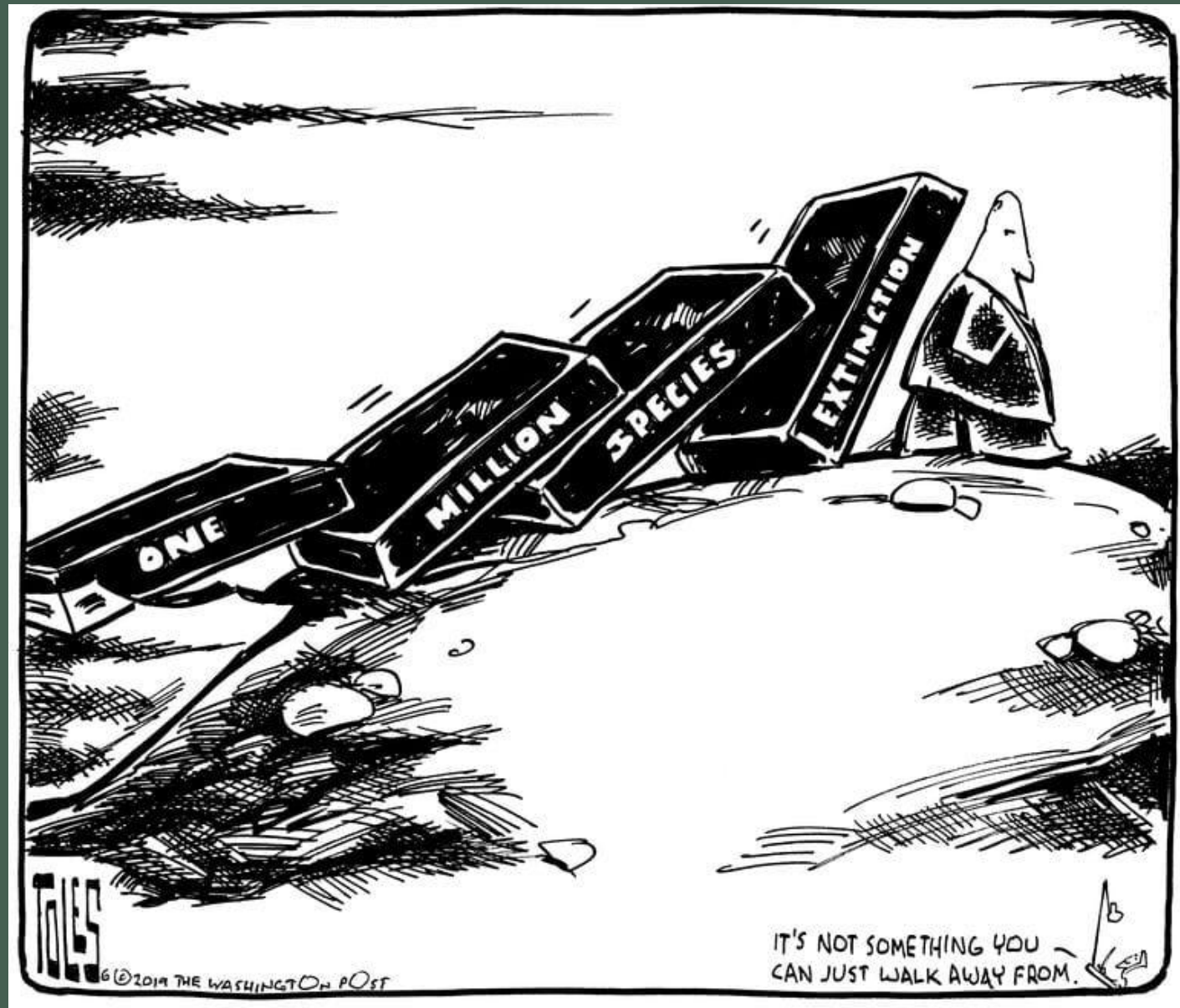
IPBES 2019

Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services

UTROTNING AV 1 MILLION ARTER

- VAD INNEBÄR
DET?

FÖRUTOM INSTRUMENTELLT VÄRDE – VILKEN BIODIVERSITET VILL VI HA?

FÖRETAGENS ROLL?

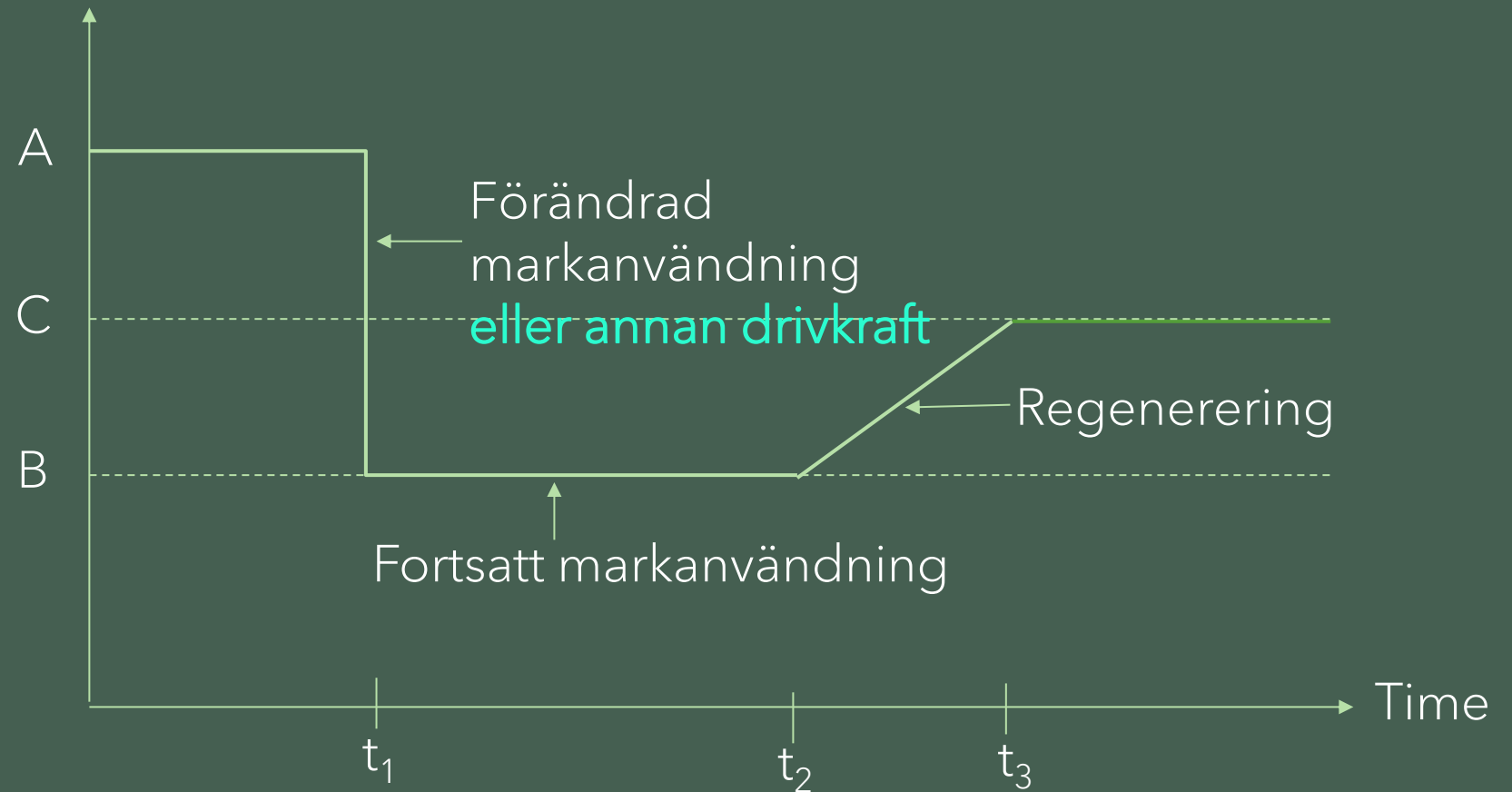
- Vanligt med åtgärder på plats, t ex ängsytor och bikupor
- Men var har ett företag sin största påverkan på biologisk mångfald?
  - Oftast uppströms i värdekedjan
- Både IPCC och IPBES pekar på vikten av hållbar produktion och konsumtion
- LCA för att bedöma produkters miljöpåverkan

GENERELL TILLÄMPNING AV LCA-RAMVERKET FÖR PÅVERKAN PÅ BIODIVERSITET FRÅN MARKANVÄNDNING

Biodiversitet

Referens situation →

Enhet på Y-axeln?

Kristineberg, Vallentuna

Studien Trä vs betong

1. LCA + biologisk mångfald
2. Arbetsmiljön på byggarbetsplatserna
3. Hyresgästernas trivsel

sveafastigheter.se/tra-vs-betong

Sveafastigheter

EXAMENSARBETE

MARTIN CHRISTIANSSON & THEODOR ROOS

- Bedömer miljöpåverkan från trä respektive betong med hjälp av LCA
- Utgår från Sveafastigheters två funktionellt likvärdiga hus i trä respektive betong
- Bedömer påverkan på biodiversitet med hjälp av tre olika metoder utformade för användning i LCA:

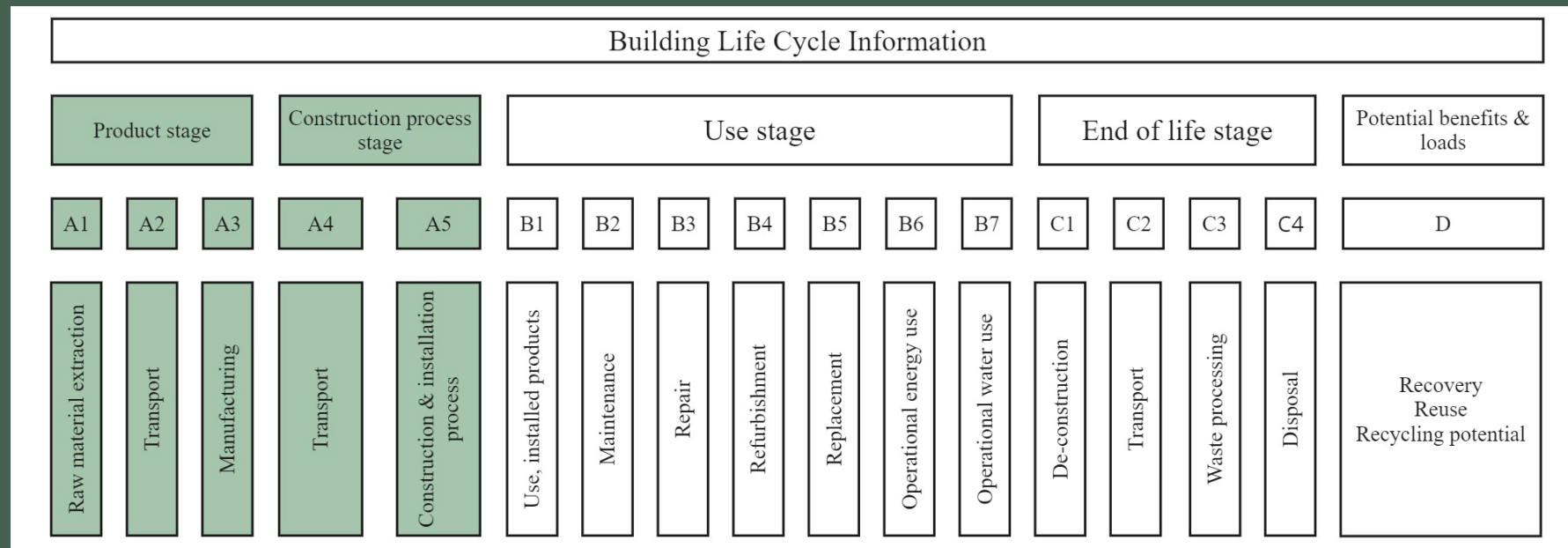
ReCiPe 2017

Chaudhary & Brooks 2018

Kuipers et al. 2021

MÅL OCH OMFATTNING

- Två funktionellt lika byggnader med bärande element i trä respektive betong
- Funktionell enhet: 1051 m² golvyta
- Omfattning: Vagga till grind

Building Life Cycle Information. Adapted from (Caruso et al., 2020)

UNDERLAG FÖR BERÄKNINGAR FÖR BETONG

Weight of
load-bearing
elements

Material
composition
from EPDs

Total weight for
material needed
[ton of raw materials]

Yields from quarries;
Stockholm for gravel
Slite for limestone

Size of quarries

Amount of
material gained
[ton/ha]

Total yta som
behövs för att
extrahera materialen

UNDERLAG FÖR BERÄKNINGAR FÖR TRÄ

Weight of
load-bearing
elements

Material
composition
from EPDs

Total weight for
material needed
[ton of raw materials]

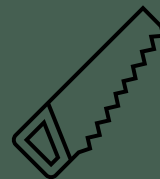
Yields/hectares
from forests in
Svealand

Density for wood
products

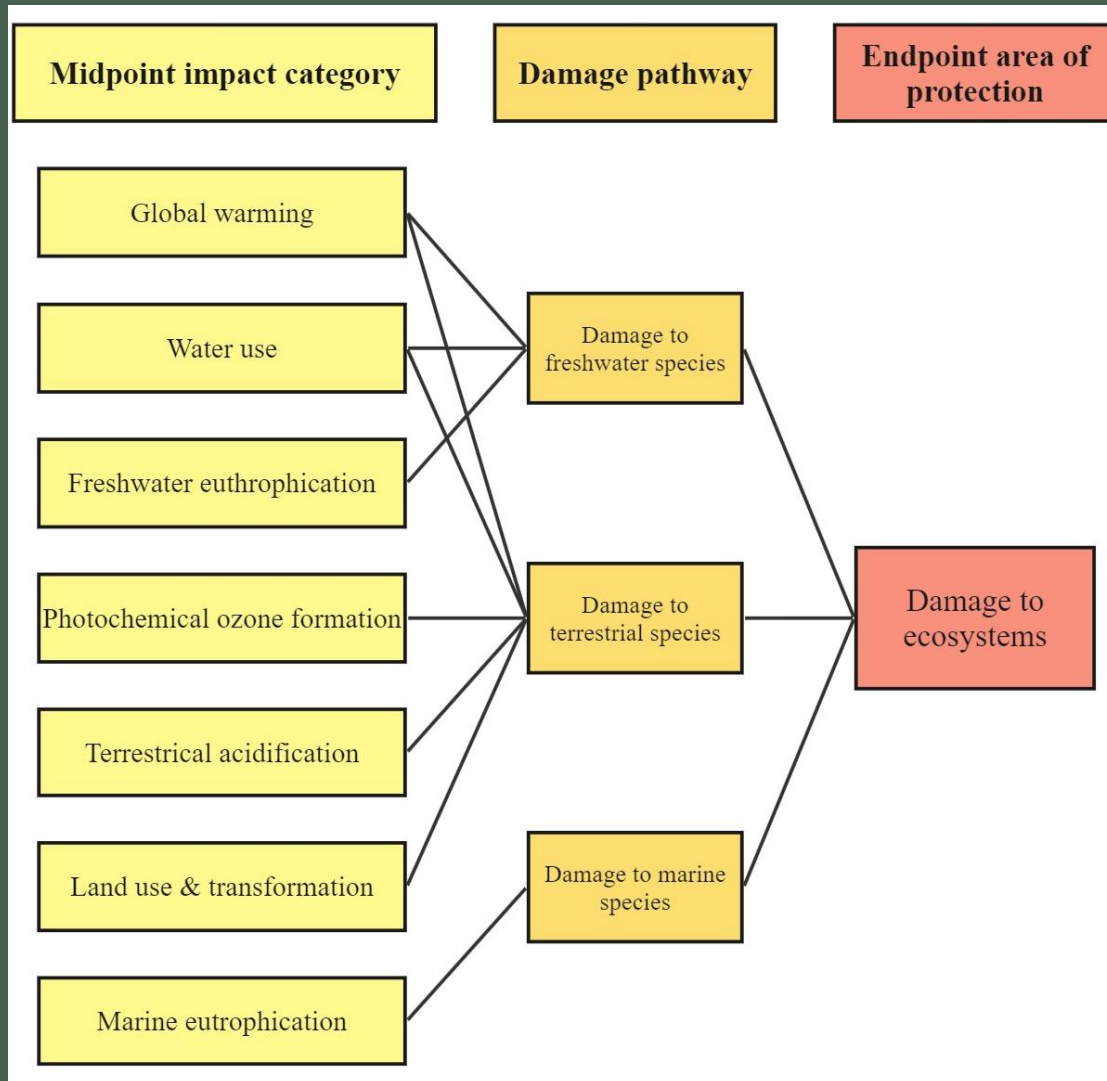

Amount of
material gained
[ton/ha]

Total yta som
behövts för att
extrahera materialen

RECIPE 2016

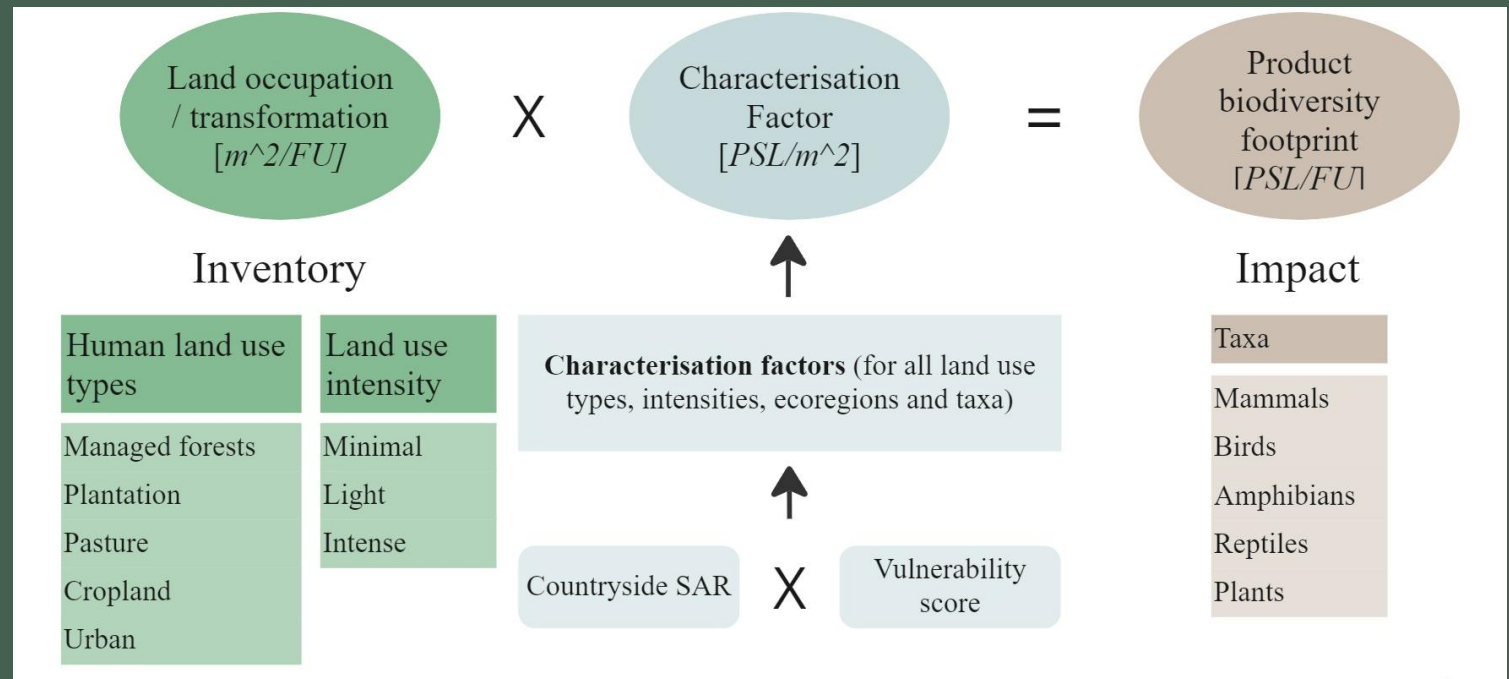

Mid-to-Endpoint damage pathways. Adapted from Huijbregts et al. (2017)

- Vanlig metod för miljöpåverkansbedömning i LCA
- Skapad för att koppla ihop sk midpoints med endpoint "Skada på ekosystem" uttryckt som PDF = Potentially Disappeared Fraction (of species), dvs som potentiell förlust av arter

CHAUDHARY & BROOKS 2018

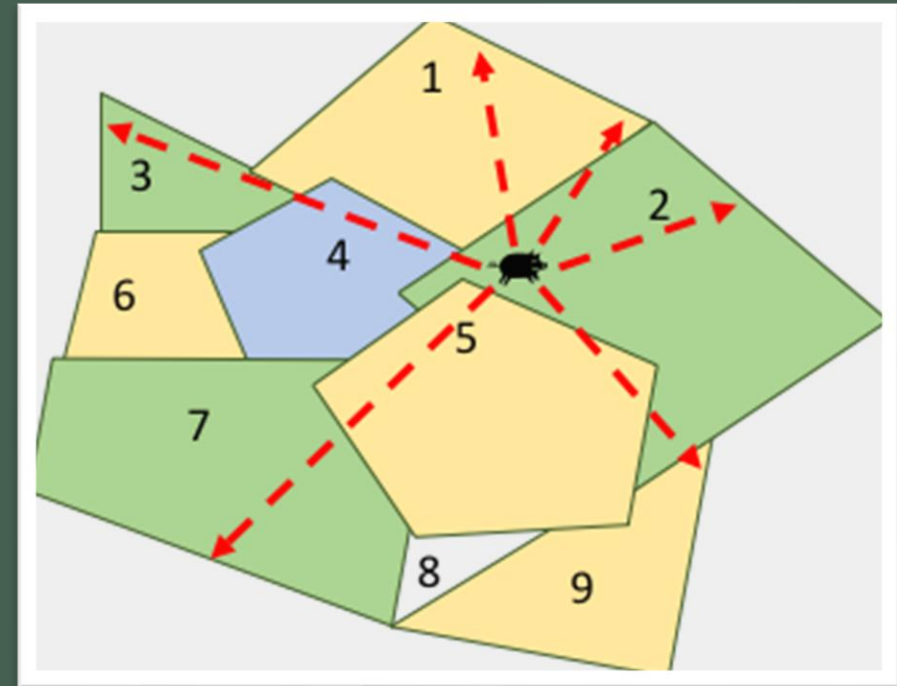
- Skapad för att bedöma biodiversitetspåverkan på artnivå från markomvandling och -användning
- 5 olika taxa
- 5 sorters markanvändning
Olika intensiteter
- Ekoregioner
- Skada uttrycks som PDF

Chaudhary and Brooks methodology. Adapted from Chaudhary and Brooks. (2018)

KUIPERS ET AL. 2021

- Variant av Chaudhary & Brooks metod
- 4 olika taxa
- 4 sorters markanvändning
Inga intensiteter
- Ekoregioner
- Räknar in fragmentering av habitat
- Skada uttrycks som PDF

PÅVERKAN PÅ BIODIVERSITET FRÅN MARKANVÄNDNING

Method of impact assessment	Timber Taxa aggregated [PDF]	Concrete Taxa aggregated [PDF]
ReCiPe	1,77E-03	4,04E-06
Chaudhary & Brooks	6,64E-08	1,39E-10
Kuipers et al.	2,40E-06	4,66E-09

HELHETEN ENLIGT RECIPE

- Resultat per miljöpåverkanskategori för steg A1-A5
- Dominerande miljöpåverkanskategorier
Markanvändning
Vattenuttag
- Negativ GWP → Biogen CO₂

Impact Category	Timber [PDF]	Concrete [PDF]
Global warming	-7,65E-04	3,07E-04
Photochemical ozone formation	3,09E-06	1,24E-05
Acidification	2,41E-07	2,54E-06
Eutrophication	1,79E-06	3,58E-06
Water deprivation	2,99E-04	5,58E-02
Land use	1,77E-03	4,04E-06
Total	1,31E-03	5,61E-02

SLUTSATS

Granska hela värdekedjan

ALLA material- och
energiflöden måste
minskas

långlivade "cirkulära"
byggnader

Fredrik Dahlgren
Chief Sustainability Officer, Plant

Astrid Berglund,
CSO och hållbarhetsstrateg, Plant

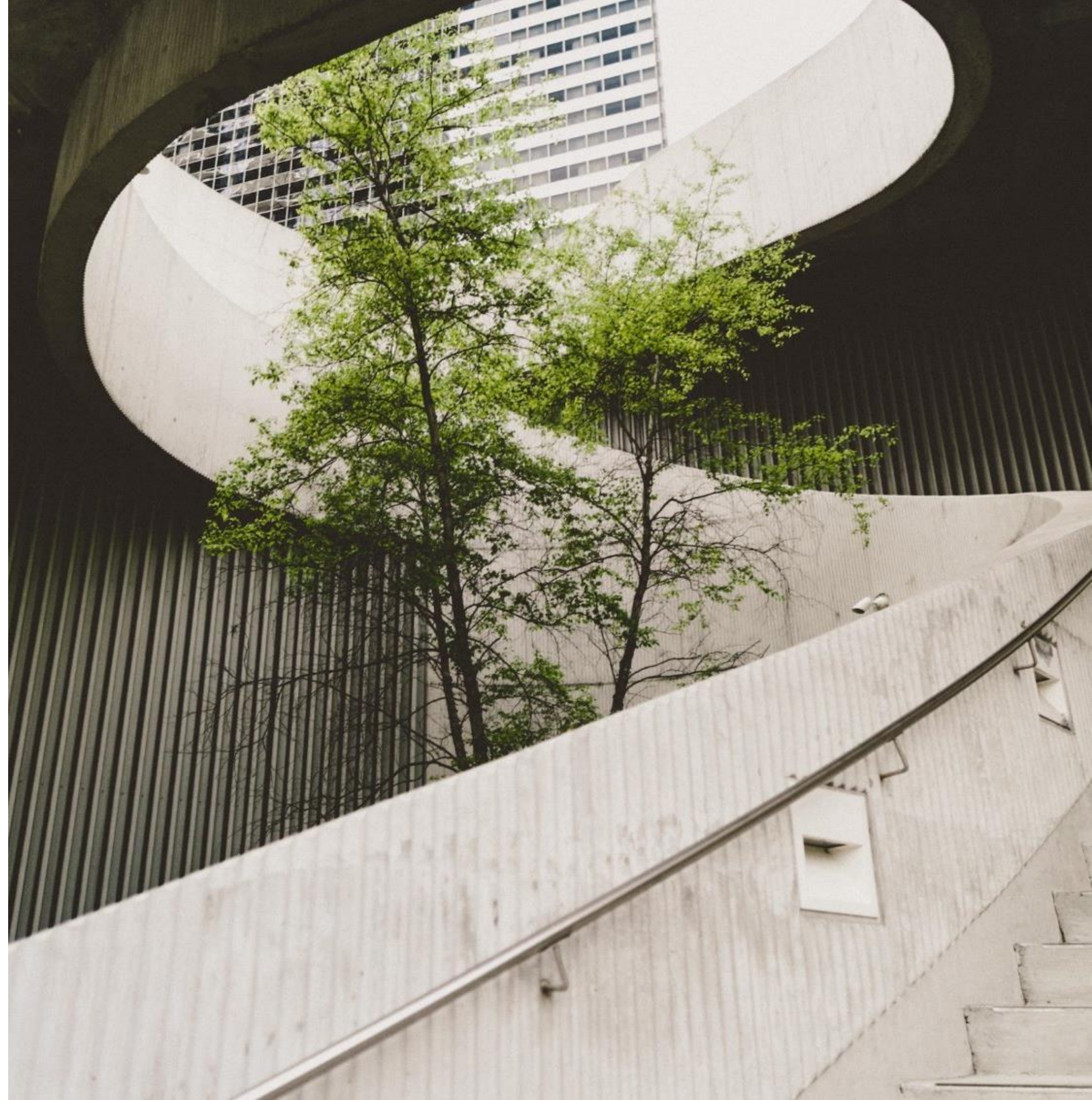

Målet är att på ett transparent sätt jämföra
trä- och betongbyggande och hamna så nära
sanningen som möjligt

Nulägesanalys över miljöpåverkan och biodiversitet i trä- och betongstommar

- Bred studie
- Litteraturgenomgång
- Intervjuer med relevanta forskare
- Två genomförda LCAer
  - "Standard" LCA
  - Biodiversitets LCA

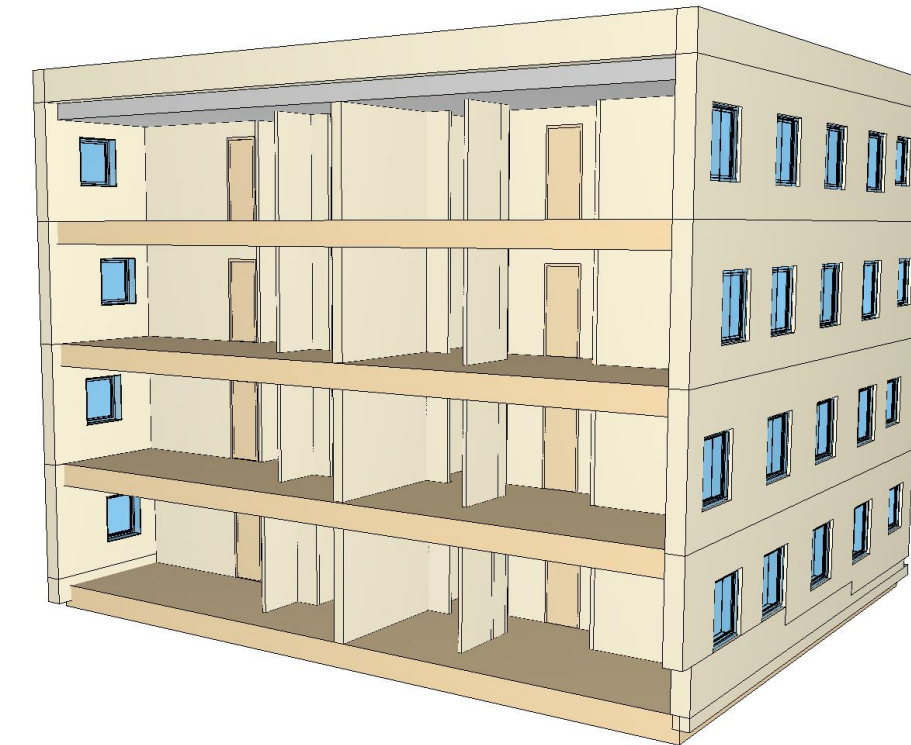

Intro Livscykelanalys

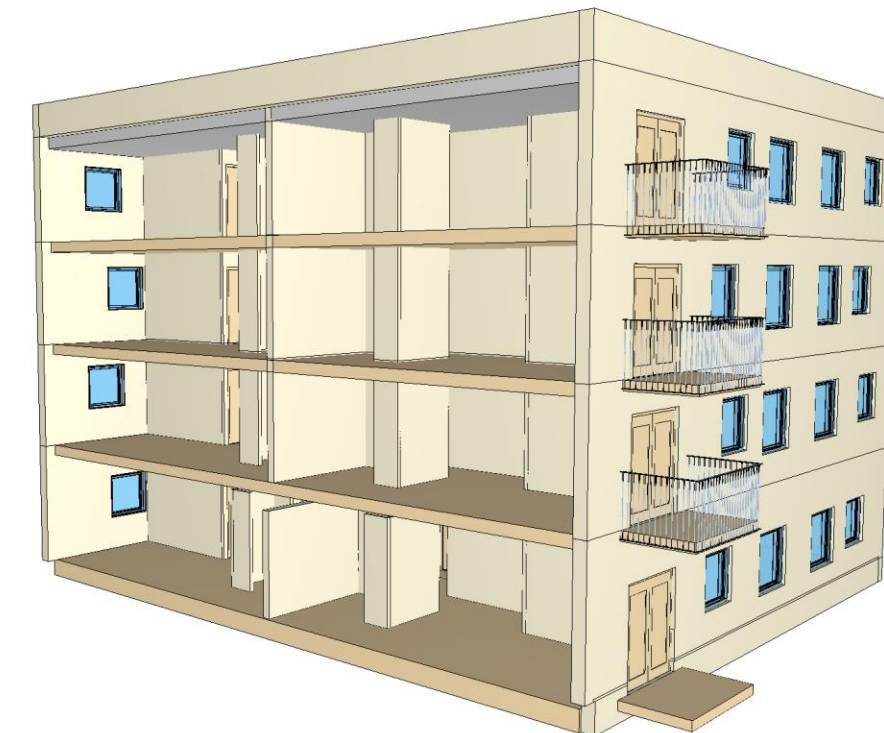
Livscykelanalys

- Analysarbete i två delar:
  - Livscykelanalys enligt branschpraxis med fler miljöpåverkansindikatorer och full livscykel (LCA standard).
  - Livscykelanalys för att beräkna påverkan på biodiversitet (LCA Biodiversitet).
- Trä vs Betong är baserad på två nästan identiska hus med olika stomsystem.
- Beräkning utförd i tidigt skede.

Trästomme

Betongstomme

Livscykelanalys

- Analysarbete i två delar:
  - Livscykelanalys enligt branschpraxis med fler miljöpåverkansindikatorer och full livscykel (LCA standard).
  - Livscykelanalys för att beräkna påverkan på biodiversitet (LCA Biodiversitet).
- Trä vs Betong är baserad på två nästan identiska hus med olika stomsystem.
- Beräkning utförd i tidigt skede.

	Skogsälvan, Trähus (Hus 3-5)	Skogsälvan, Betonghus (Hus 3-3)
BTA [m²] (ljus BTA)	1051	1051
BOA [m²]	826	866
Atemp [m²]	950	977
Våningar (exkl källare)	4	4
Stomsystem		
Mellanbjälklag	KL-trä med installationsgolv och komplettering	Plattbärlag med pågjutning och avjämning
Yttervägg, bärande	KL-trä med komplettering och träfasad	Halvsandwich-vägg med träfasad
Innervägg, bärande	KL-trä m. komplettering	Prefab betong
Tak	KL-trä + takkomplettering	Plattbärlag + takkomplettering

Dataflöde

Id	Name	Thickness	Area
1	<random text> concrete	140 mm	350 m2
2	<random text> concrete	240 mm	210 m2
3	Gypsum board	12.5 mm	146 m2
4	Isolation	70 mm	146 m2

Quantity-takeoff

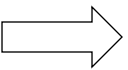

Boverket

eBVD

THE INTERNATIONAL EPD® SYSTEM

Output
Fabriksbetong, husbyggnad C45/55 (Boverket)
Fabriksbetong, husbyggnad C30/37 (Boverket)
Gipsskiva, standardskiva (Boverket)
Stenull, skivor och rullar (Boverket)

Tolkning LCA-resurs

Möjlig output (ex):

- GWP
- Fler miljöpåverkanskategorier
- Förlust av biologisk mångfald
- Cirkularitet

LCA Standard

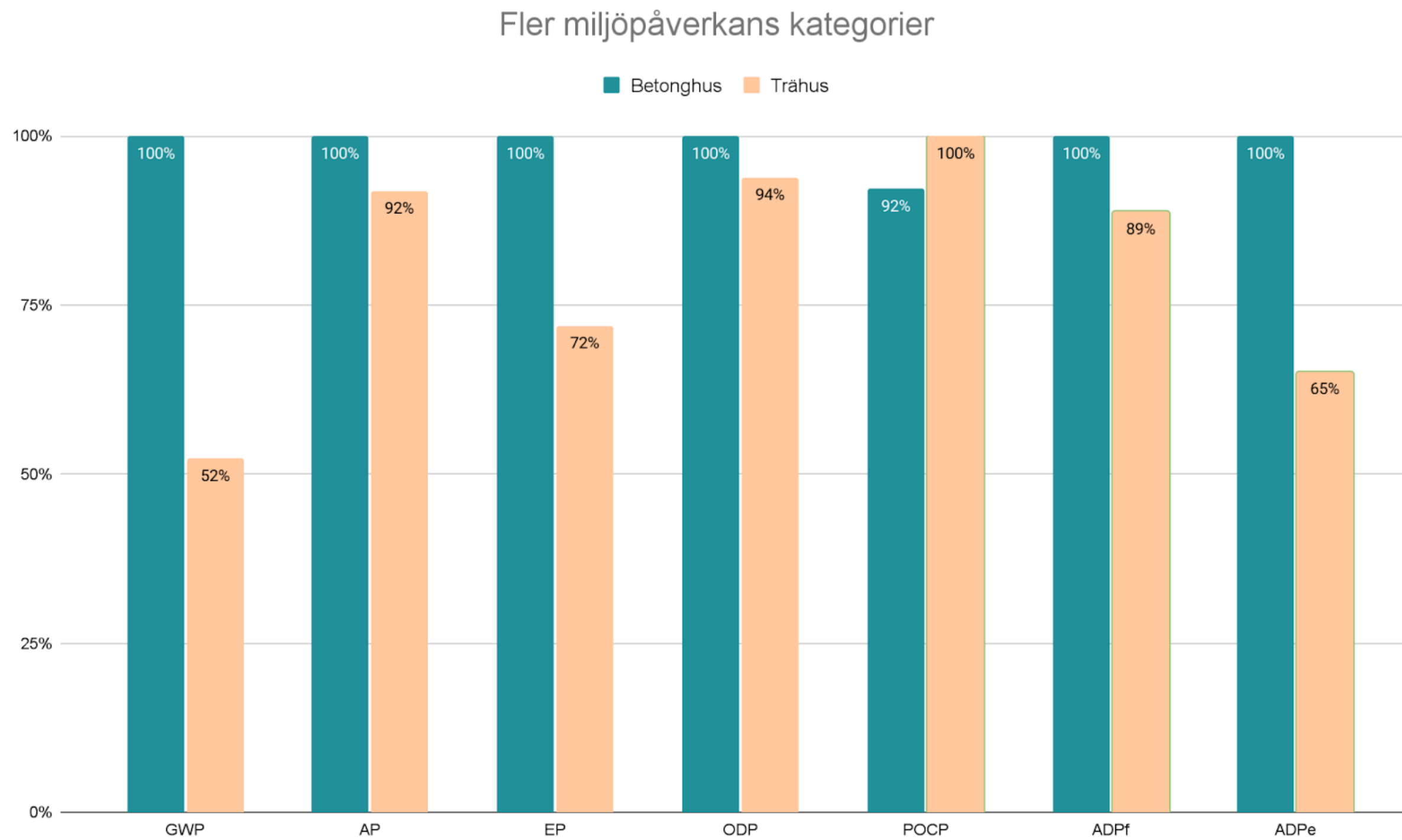
Olika beräkningsscenarion

Scenario	Byggnad	Byggdelsomfattning	Livscykelkede	Framtidsscenario	Miljöpåverkanskategorier
1	Trä	Hel Byggnad	A1-A5	-	GWP
2		Modellerad byggnad			Fler miljöpåverkanskategorier
3			Full livscykel	Klimatförbättringsscenario	GWP
4				BAU	
5	Betong	Hel byggnad	A1-A5	-	GWP
6		Modellerad Byggnad			Fler miljöpåverkanskategorier
7			Full livscykel	Klimatförbättringsscenario	GWP
8				BAU	

Olika beräkningsscenarion

Scenario	Byggnad	Byggdelsomfattning	Livscykelkede	Framtidsscenario	Miljöpåverkanskategorier
1	Trä	Hel Byggnad	A1-A5	-	GWP
2		Modellerad byggnad			Fler miljöpåverkanskategorier
3			Full livscykel	Klimatförbättringsscenario	GWP
4				BAU	
5	Betong	Hel byggnad	A1-A5	-	GWP
6		Modellerad Byggnad			Fler miljöpåverkanskategorier
7			Full livscykel	Klimatförbättringsscenario	GWP
8				BAU	

Resultat

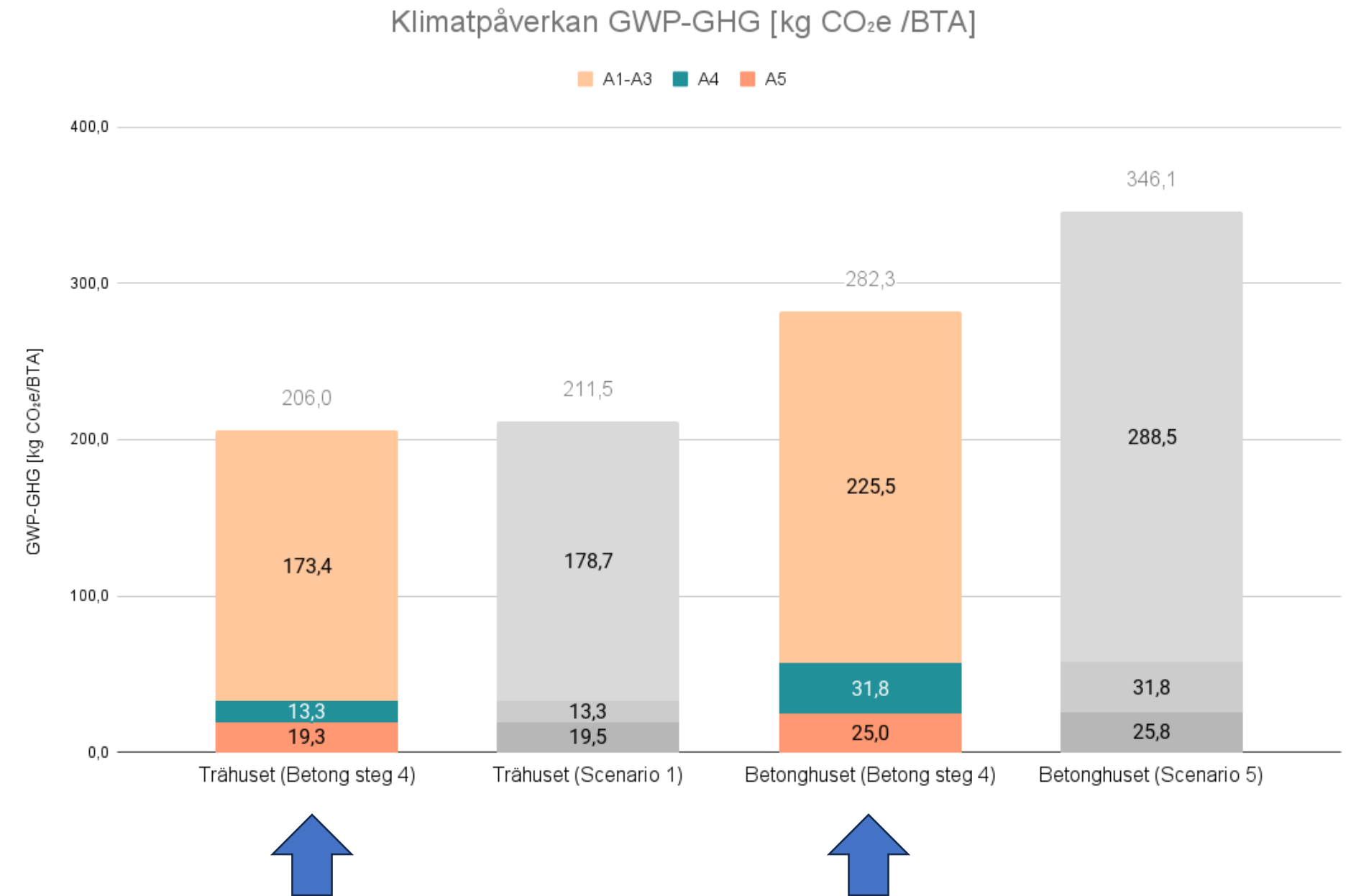

Olika beräkningsscenarion

Scenario	Byggnad	Byggdelsomfattning	Livscykelkede	Framtidsscenario	Miljöpåverkanskategorier
1	Trä	Hel Byggnad	A1-A5	-	GWP
2		Modellerad byggnad			Fler miljöpåverkanskategorier
3				Klimatförbättringsscenario	GWP
4				BAU	
5	Betong	Hel byggnad	A1-A5	-	GWP
6		Modellerad Byggnad			Fler miljöpåverkanskategorier
7				Klimatförbättringsscenario	GWP
8				BAU	

Resultat

- En känslighetsanalys är utförd för klimatpåverkan.
- All betong beräknas utföras med nivå 4 (enligt definition från Svensk betong).
- Träbyggandet visar fortsatt på lägst påverkan i känslighetsanalysen.

LCA Biodiversitet

Biodiversitets LCA

Vi tar fram en biodiversitets LCA

- Har arbetat tillsammans Chalmers (del 1) och IVL (del 2)
- Finns ingen standard i Sverige.
- I projektet Ulrika handlett ett exjobb och testat modellerna:
  - Chaudhary, Brooks (markanvändning)
  - Kuipers et al. (markanvändning)
  - ReCiPe (flera områden)

Building materials and their impacts on biodiversity

A comparison of wood and concrete building frames
Master's thesis in Industrial Ecology

MARTIN CHRISTIANSSON
THEODOR ROOS

DEPARTMENT OF TECHNOLOGY MANAGEMENT AND ECONOMICS
DIVISION OF ENVIRONMENTAL SYSTEMS ANALYSIS

CHALMERS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
Gothenburg, Sweden 2023
www.chalmers.se
Report No. E2023/079

Biologisk mangfold idag

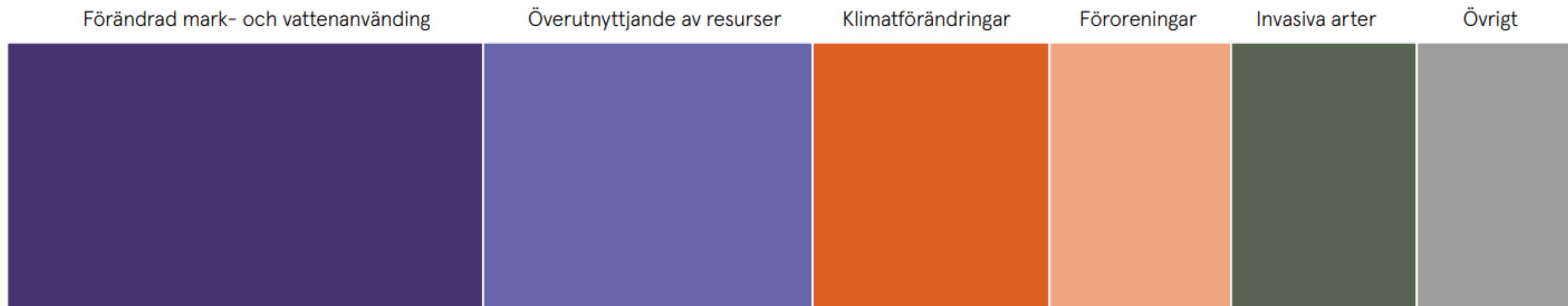
Stort fokus på fastigheten

IPBES

Flytta fokus från plats till i leverantörskejdan

Drivkrafter bakom förlusten av biologisk mångfald

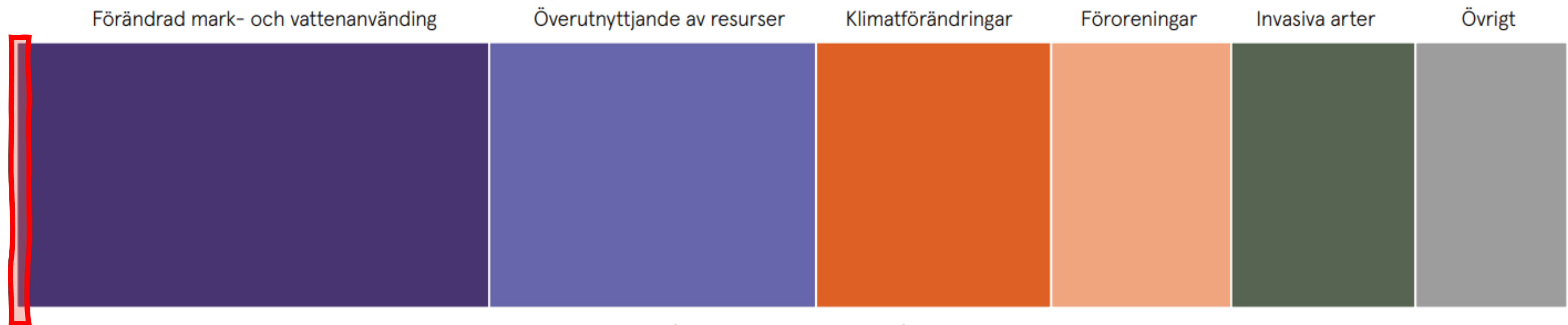

FIGUR 1 Bilden visar IPBES definierade drivkrafter för förlust av biologisk mångfald och en indikation på fördelningen mellan dem.

Figur från Fastighetsägarnas guide till biodiversitet

IPBES

Drivkrafter bakom förlusten av biologisk mångfald

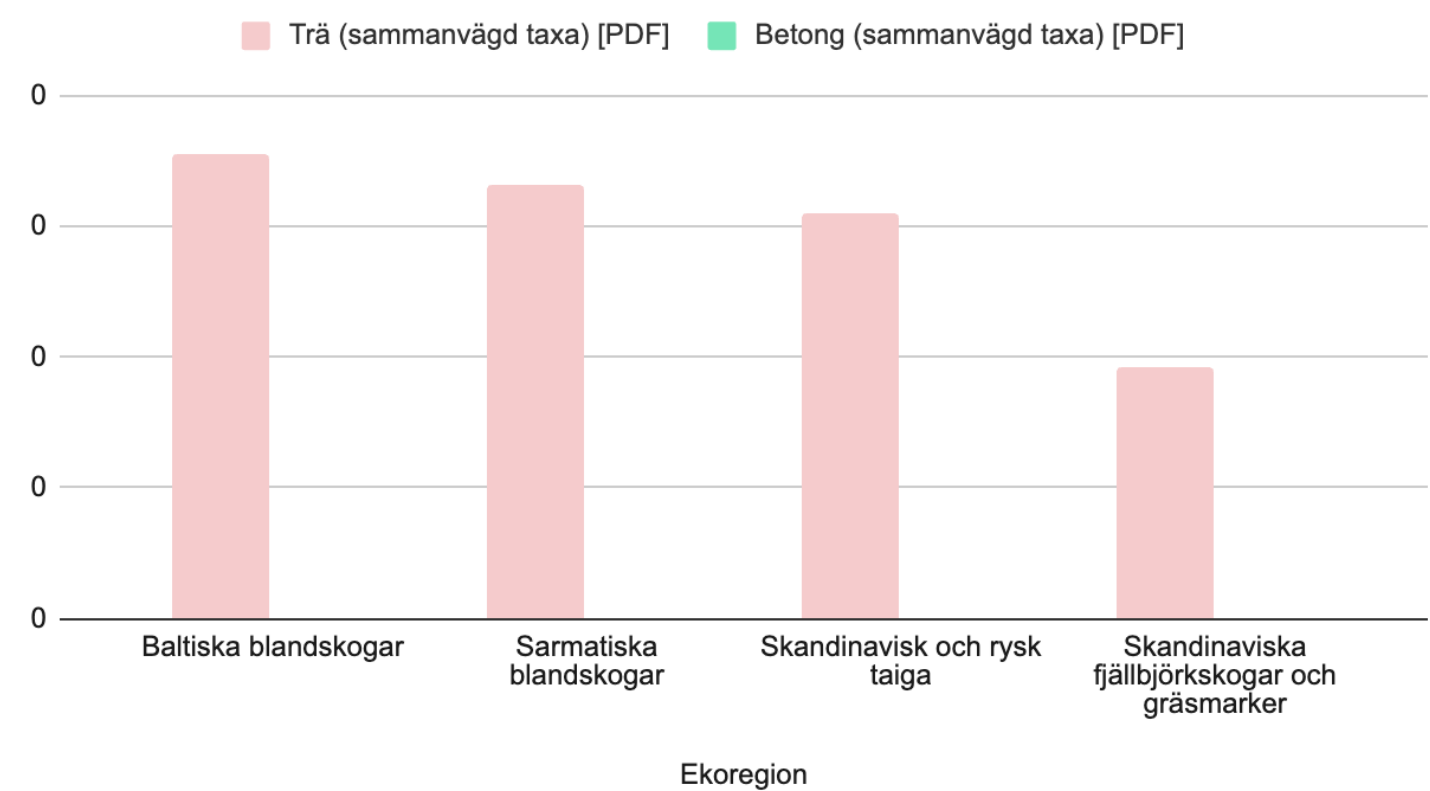
FIGUR 1 Bilden visar IPBES definierade drivkrafter för förlust av biologisk mångfald och en indikation på fördelningen mellan dem.

Figur från Fastighetsägarnas guide till biodiversitet

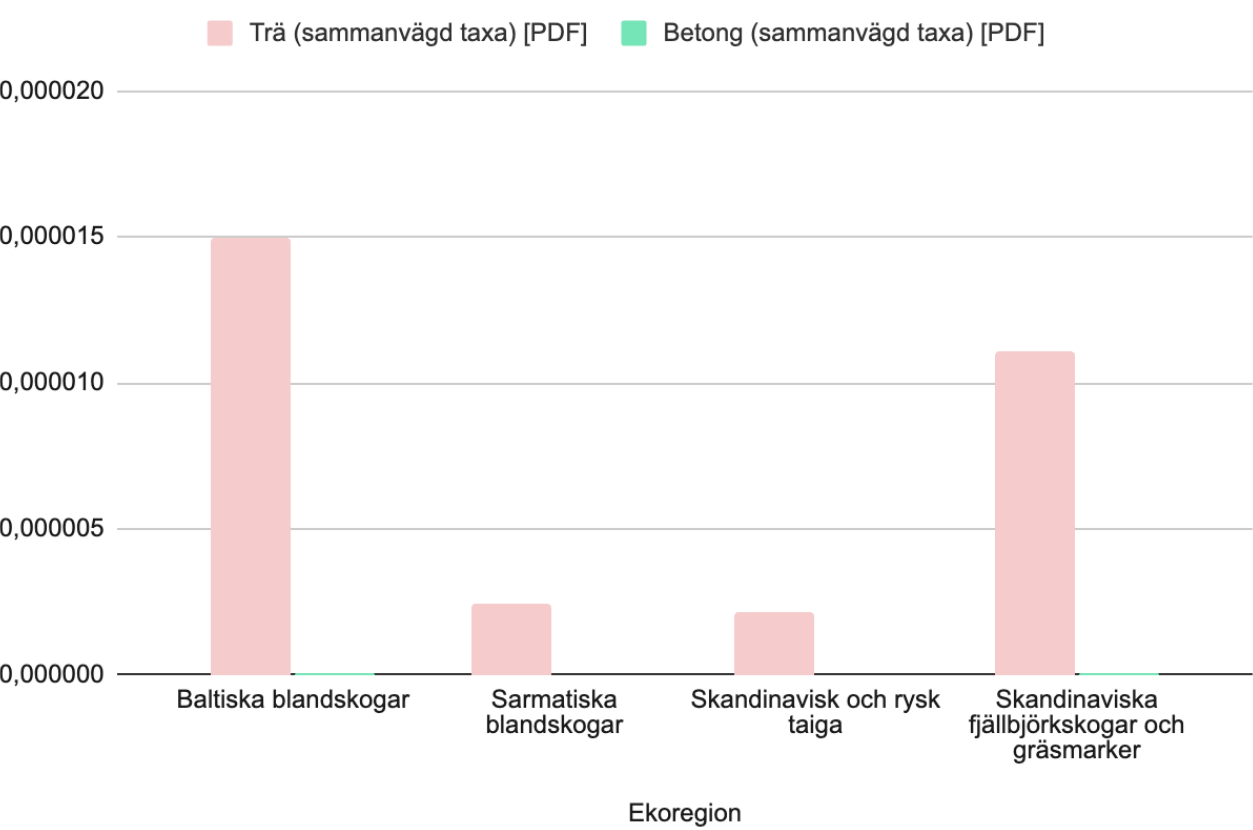
Chaudhary & Brooks

Kuipers et al.

Chaudhary & Brooks [PDF]

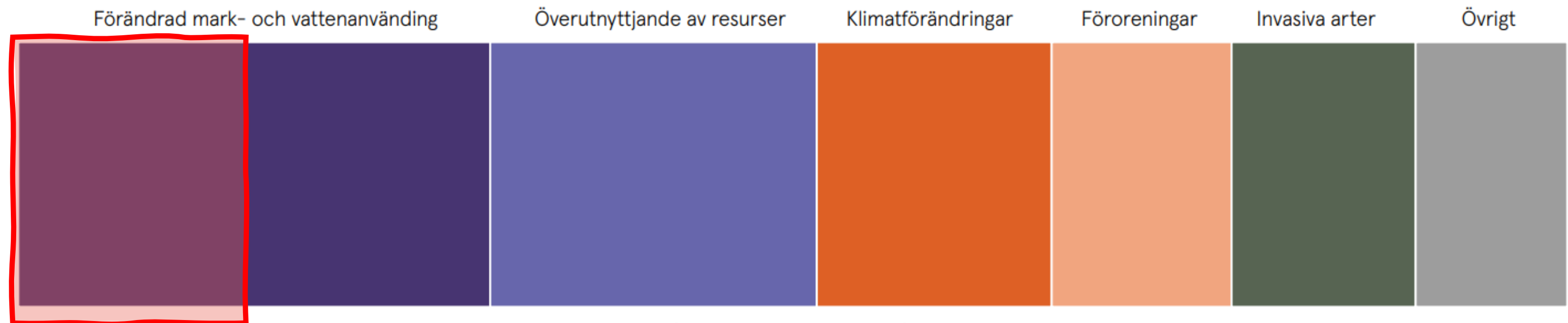

Kuipers et al [PDF]

IPBES

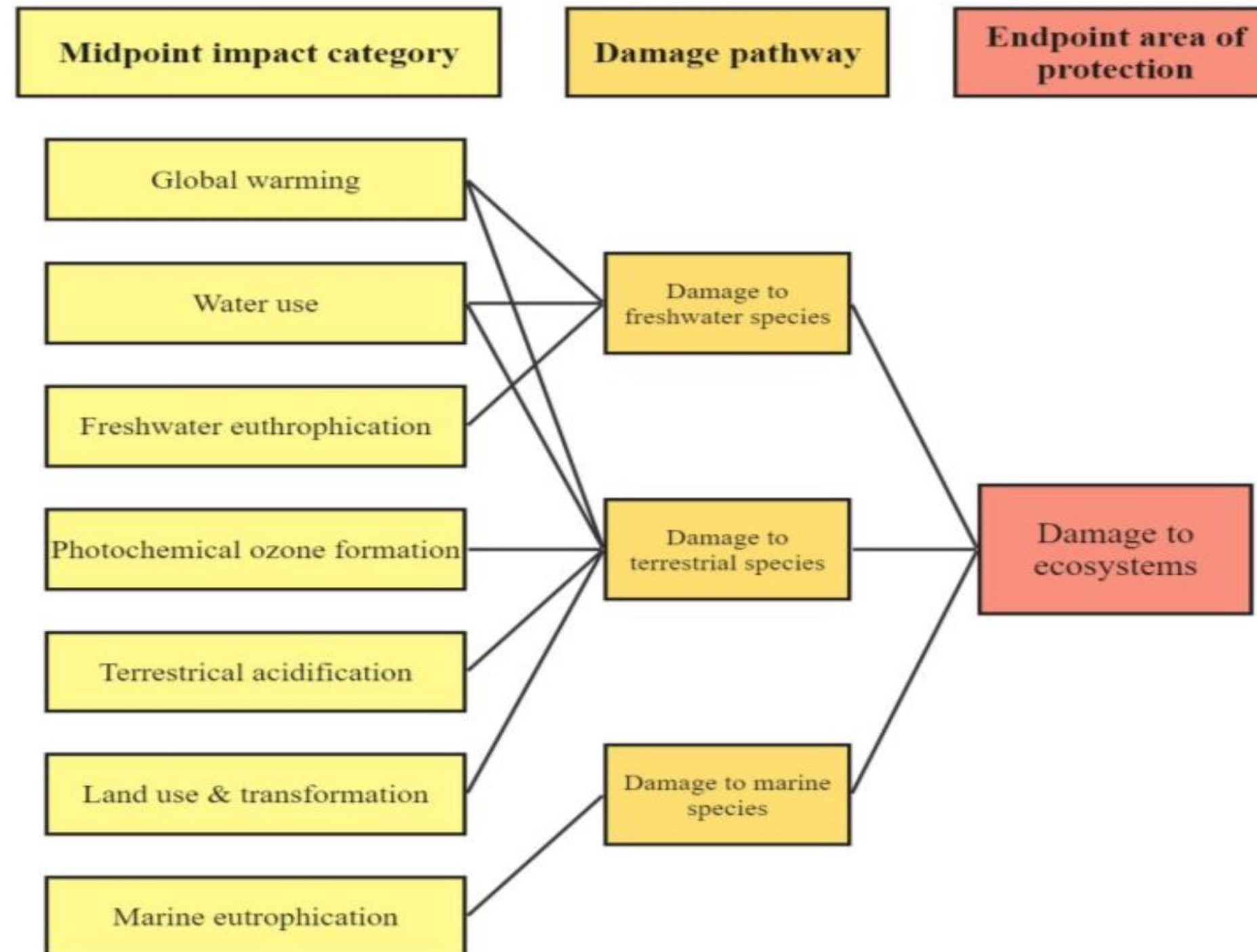
Drivkrafter bakom förlusten av biologisk mångfald

FIGUR 1 Bilden visar IPBES definierade drivkrafter för förlust av biologisk mångfald och en indikation på fördelningen mellan dem.

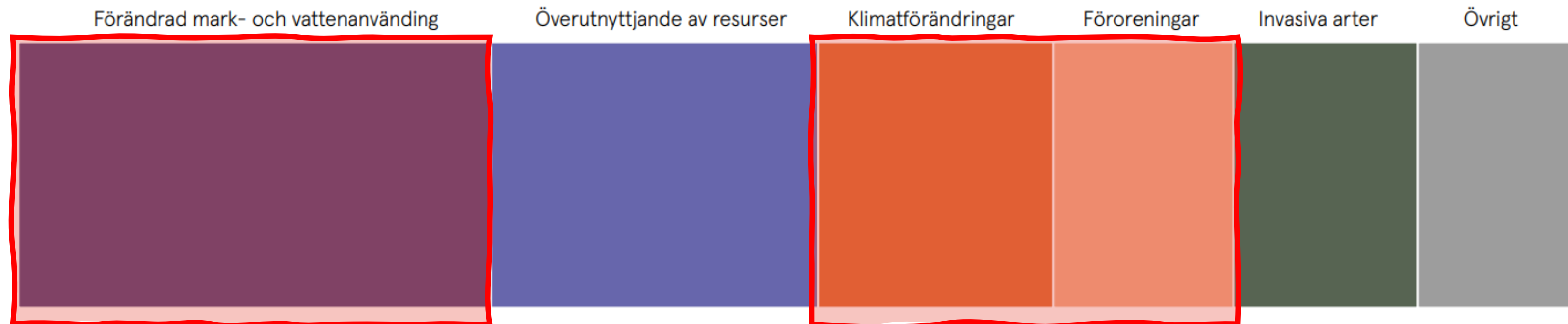
Figur från Fastighetsägarnas guide till biodiversitet

ReCiPe

IPBES

Drivkrafter bakom förlusten av biologisk mångfald

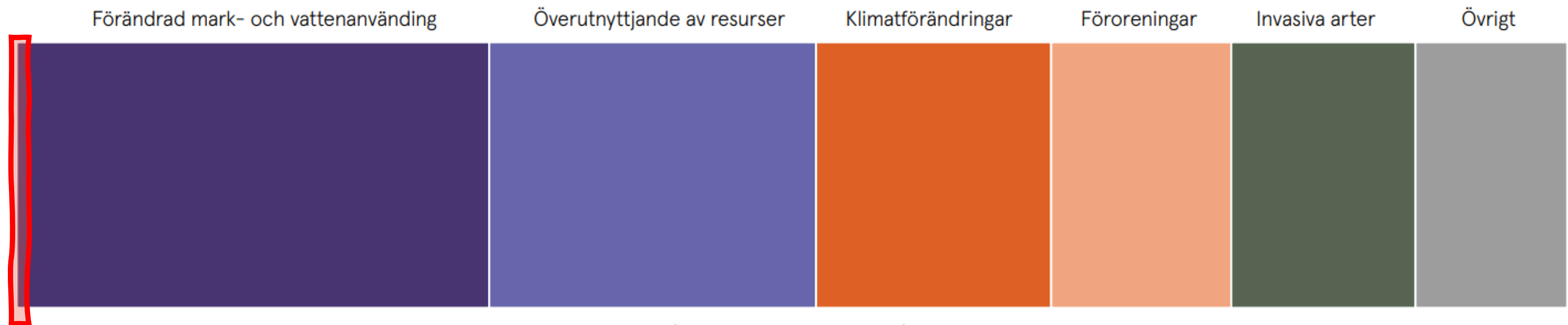

FIGUR 1 Bilden visar IPBES definierade drivkrafter för förlust av biologisk mångfald och en indikation på fördelningen mellan dem.

Figur från Fastighetsägarnas guide till biodiversitet

IPBES

Drivkrafter bakom förlusten av biologisk mångfald

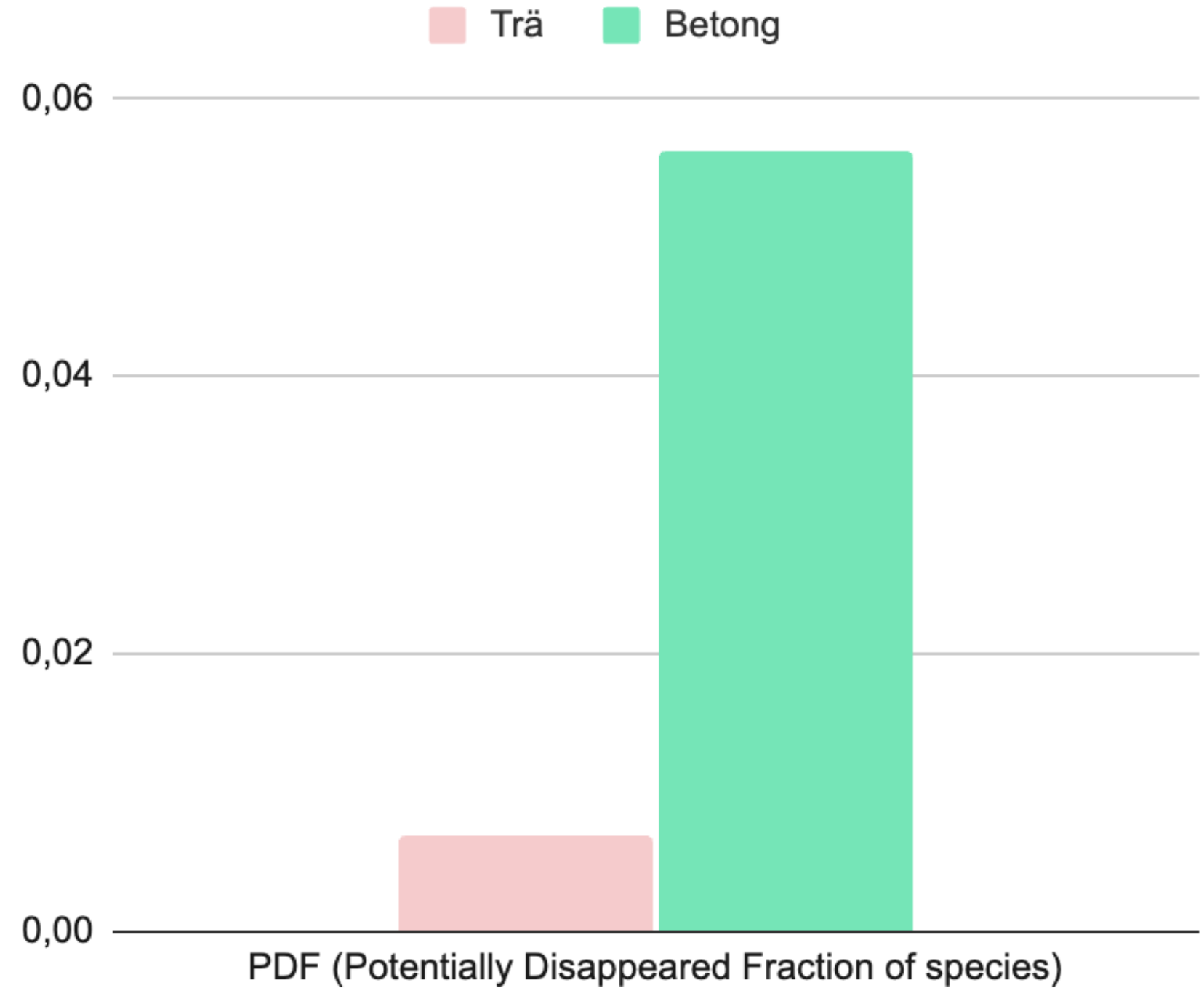

FIGUR 1 Bilden visar IPBES definierade drivkrafter för förlust av biologisk mångfald och en indikation på fördelningen mellan dem.

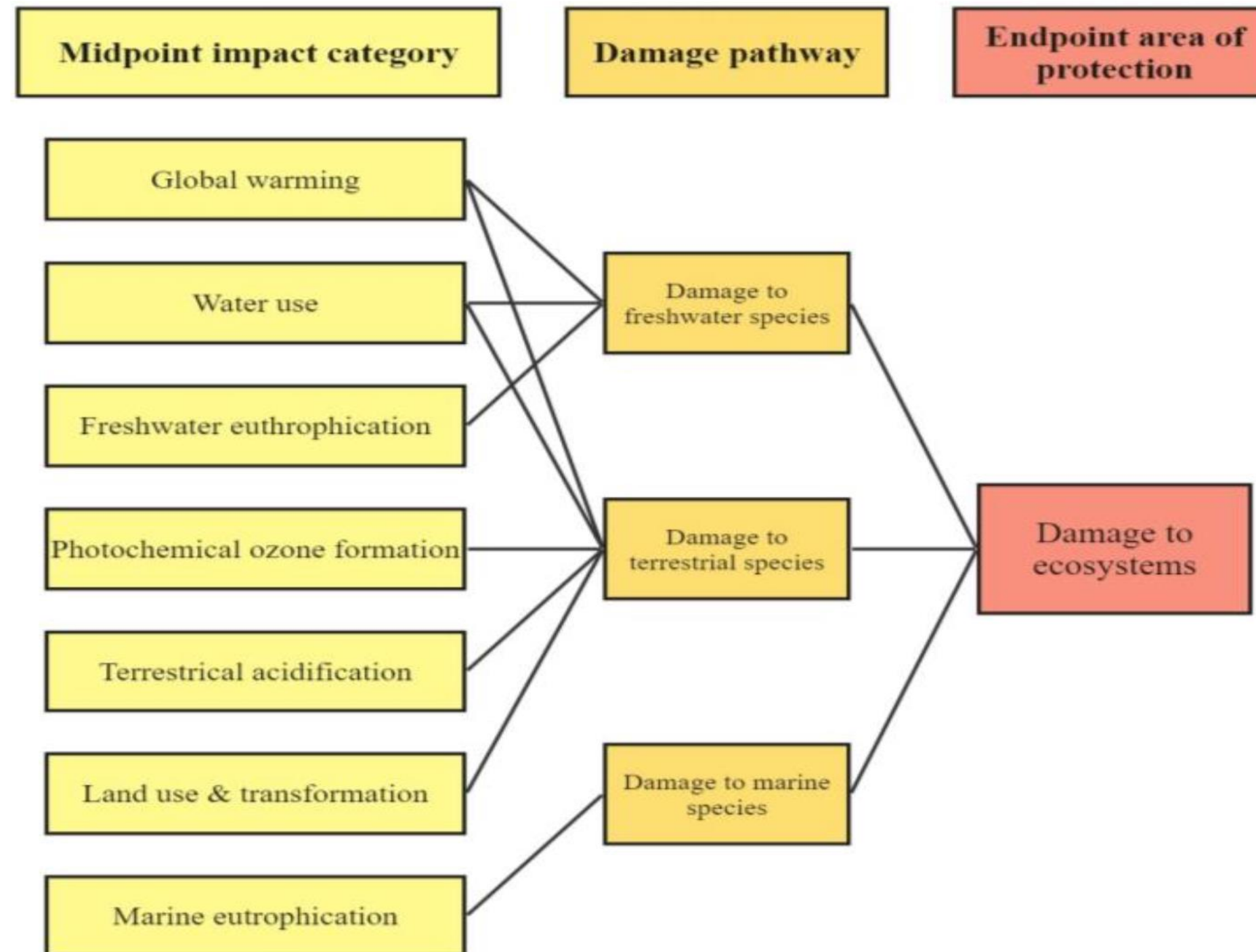
Figur från Fastighetsägarnas guide till biodiversitet

Påverkan Biodiversitet, ReCiPe

- Stora påverkanskategorier trä
  - Markanvändning
  - Global uppvärmning
- Stora påverkanskategorier betong
  - Vattenbrist

ReCiPe

Biologisk mångfald med ReCiPe

- Fler output från samma input
- Breddar begrepp från plats till leverantörskedja
- Stor möjlighet att bidra till positiv påverkan

Sammanfattning

Övergripande resultat

- Trä generellt bättre i många kategorier,
  - Inte i marknära ozon eller markanvändning
- Kategorier som inte handlar om miljö vinner betong generellt

Analys	Omfattning av byggnad	Trä	Betong
BTA (kvm)	-	826	866
Spännvidd		Kortare	Längre
Brand		Generellt mer omfattande skador	Generellt mindre omfattande skador
Biodiversitet - ReCiPe (exkl biogent kol) [PDF]	Stomme (utan armering)	0,00214	0,0561
Biodiversitet - Chaudhary & Brooks [PDF]	Stomme (utan armering)	0,0000000664	0,000000000139
Biodiversitet - Kuipers et al. [PDF]	Stomme (utan armering)	0,0000024	0,00000000466
Klimatpåverkan GWP-GHG [kg CO ₂ e/BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	127,44	242,2
Förurning AP [kg SO ₂ e /BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	0,49	0,54
Overgödning EP [kg (PO ₄) ^{3-e} /BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	0,09	0,12
Ozonnedbrytning ODP [kg C ₂ H ₄ e/BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	0,0000142	0,0000151
Marknära ozon POCP [kg CFC ₁₁ e /BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	0,043	0,04
Utarmning av fossila resurser ADPf [MJ/BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	1857,0	2116,7
Utarmning av icke-fossila resurser ADPe [kg Sbe/BTA]	Modellerad byggnad (2,6)	0,000401	0,000615
Klimatpåverkan A1-A5 [kg CO ₂ e/BTA]	Hel byggnad (1,5)	211,5	346,1

Lärdommar

- LCA går att använda för mycket
  - Stora arbetet att få utmängder
  - Ufall går att använda till mycket
  - Stor hjälp vid rapportering framöver
- Bredda begreppet av biodiersitet
- Flytta focus från plats till leverantörskedja
- Livcykelanalys med ReCiPe ger nya möjligheter

Hoppas kunna bidra med att öka
kunskapsnivån och ta första steget mot att alla
byggprojekt arbetar med biodiversitet i
värdekedjan

Patrik Schön patrik.schon@sveafastigheter.se

Astrid Berglund astrid@plant.se

Fredrik Dahlgren fredrik@plant.se